ТЕМА: ЗАГРОЗИ НОВИХ МЕДІА ТА СПОСОБИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

План

1. Психологічні проблеми пов’язані з новими медіа
2. Загрози якості новинного контенту
3. Способи знешкодження ризиків

Нові медіа несуть не тільки нові досягнення, а й нові проблеми. Книгодрукування, наприклад, одночасно стало засобом поширення фальшивих ідей. Воно також породило десятиліття воїн за релігійні та національні пріоритети, оскільки активізувало нові погляди, що не були загальним надбанням у той період.

1. ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

Ресурси інтернету становлять гігантський масив погано структурованої інформації. Лавинність та хаотичність розміщення новинних повідомлень, призводить до того, що пошук необхідних даних породжує проблеми, пов’язані з **інформаційним перенасиченням**.

Ось деякі факти:

- В англійській мові наразі присутні 540 тисяч слів, що в 5 раз більше, ніж за часів Шекспіра
- Понад 3000 книг публікується щодня
- Тижневий тираж The New York Times містить більше інформації, ніж людина могла дізнатись у 18 сторіччі
- Наступного року людством буде згенеровано 40 ексабайтів (4x1019) інформації. Це більше, ніж за попередні 5000 років
- Кількість технічної інформації подвоюється щороку.

Звернемо увагу на інший приклад. Поповнення новинної стрічки новими повідомленнями на сайті The Australian відбувається в середньому 6-7 разів на годину, тобто за добу споживач отримує до 150-170 одиниць

новин, що підтверджує думку про лавинність інтернет інформації. За результатами міжнародних досліджень, комфортним темпом читання для людей є 200-250 слів на хвилину, отже, на опрацювання новин лише одного вебсайту, що містить 170 повідомлень розміром 200-300 слів, людина має витратити 4-5 годин безперервного читання, а це до п'яти разів більше норми. Наприклад, відповідно до українських «Державних санітарних правил і норм роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин» безпечним для здоров'я дорослої людини є максимум 1-2 години безперервної роботи за комп'ютером.

Ріст доступу до технологій і перманентна диверсифікація комунікаційних каналів, послуг і змісту, які спостерігаються в останнє десятиліття, призводять до певних парадоксальних висновків. Голландський вчений Я. ван Куйленбург, говорячи про медіа різноманітність, підкреслював, що ми нині спостерігаємо певну експоненціальну **диверсифікацію, яку можна охарактеризувати як формулу трьох «С»: «Diversification» = Content, Carriers, Channels (**зміст, постачальник, канал). Різноманітність змісту і каналів порушує питання про доступність інформації. З'являються нові й нові форми дефіциту. «Ми тонемо в інформації, але відчуваємо голод у знаннях». На думку Нобелівського лауреата Герберта Саймона, сьогоднішня інформація знищує і поїдає увагу своїх реципієнтів. Учені говорять про інформаційний і комунікаційний парадокс**: багато інформації = мало інформації.**

У таких умовах технології для вироблення і розповсюдження інформації непридатні для ефективного використання, оскільки необхідно, по-перше, зробити їх загальнодоступними, по-друге, фільтрувати інформаційний потік.

Такий інформаційний парадокс супроводжується перевантаженням інформацією, у зв'язку з чим виникає **дефіцит уваги**. Розмаїття інтернет сайтів, величезна кількість супутникових і кабельних телеканалів загалом не дають людині зосередитися на чомусь конкретному.

Синдром дефіциту уваги і гіперактивності (скорочено СДУГ; англ. *Attention-Deficit / Hyperactivity Disorder* (ADHD)) — неврологічно-поведінковий розлад розвитку, що починається в дитячому віці. Проявляється такими симптомами, як труднощі концентрації уваги, гіперактивність і погано керована імпульсивність. Але цей синдром може бути і у дорослих.

Назріла потреба в інформаційному відборі і навіть у деяких випадках у відмові від споживання інформації. Проте **дефіцит уваги** з'являється не лише через перенасичення (часто непотрібною) інформацією. Він виникає через відсутність навичок традиційного читання. Інформаційний парадокс полягає ще й у тому, що при наявності величезного масиву інформації (у друкованому, аудіовізуальному, електронному вигляді), люди відвикають читати (все частіше споживачі воліють отримувати новини у вигляді фотоілюстрації), що у свою чергу призводить до «дефіциту знань». Наступає дефіцит знань у суспільстві знань.

Дилему між надміром і недостачею інформації яскраво проілюстрував відомий італійський вчений та письменник Умберто Еко. Читаючи лекцію «Від Інтернету до Гутенбергу» у Колумбійському університеті, він відзначив: «Щоб повністю ознайомитися з недільним випуском «Нью-Йорк Таймс» (близько 500 сторінок), в якій описані всі події минулого тижня, не вистачить і тижня. У цьому сенсі «Нью-Йорк Таймс» нічим не відрізняється від «Правди», де взагалі нічого читати».

Іншою проблемою, яку підпитує інформаційне різноманіття та доступ до інтернету є прокрастинація. **Прокрастинація** проявляється в тому, що людина, усвідомлюючи необхідність виконання цілком конкретних важливих справ (наприклад, своїх посадових обов'язків), ігнорує цю необхідність і відволікає свою увагу на побутові дрібниці або розваги.

Інтернет-залежність – психічний розлад, нав'язливе бажання підключитися до Інтернету і хвороблива нездатність вчасно відключитися від Інтернету. У 2008 році вона була визнана офіційною хворобою.

Залежно від мережевих ресурсів виділяють такі типи Інтернет-залежних осіб

Інтернет-комунікатори – значний час проводять у чатах, форумах, щоденниках, блогах, через короткі проміжки часу перевіряють електронну пошту і ін., тобто замінюють реальне спілкування на віртуальне;

Інтернет-еротомани – відвідують різноманітні сайти сексуального і порнографічного характеру, заводять любовні романи і знайомства за допомогою Мережі і які займаються віртуальним сексом;

Інтернет-агресивісти – значну частину часу проводять відві- дуючи сайти агресивного характеру, що демонструють сцени насилля і жорстокості;

Інтернет-когнітивісти, які реалізовують свої пізнавальні інтереси за допомогою Мережі (пошук баз даних, складання програм, відвідини навчально-освітніх сайтів, участь у телеконференціях і ін.);

Інтернет-гемблери – захоплюються мережевими іграми, тота-лізаторами, аукціонами, лотереями і ін.;

Інтернет-покупці – реалізовують непереборну схильність до витрати грошей за допомогою численних покупок у режимі online.

Перейдемо до психологічних проблем, які чекають в Інтернеті дітей.

Американські дослідники виділяють три групи загроз психологічної безпеки дітей і підлітків в інтернеті:

1. небажані контакти (які можуть привести до сексуального насильства);
2. кібербулінг: образи, агресивні нападки, переслідування в Мережі;
3. «небезпечні» матеріали (порнографія, відеоролики, зображення і тексти сексуального, екстремістського характеру, заклики до насильства).

США – одна з перших країн, де проблема безпеки дітей в інтернеті була сформульована і винесена на громадське обговорення . Приводом

послужили частіші випадки сексуальних переслідувань підлітків, спровокованих знайомствами в Мережі, в тому числі в соціальних медіа. Англійські дослідники повідомляють, що від 11% до 34% підлітків у Великобританії піддаються кіберпереслідуванням. Багато батьків висловлювали стурбованість щодо загроз, з якими стикаються їхні діти в інтернеті, і неможливості їх контролю і попередження [Годик].

Феномени кібербулінгу і агресії в інтернеті важко піддаються вимірюванню, оскільки немає достатньо точних і загальноприйнятих визначень цих понять. Одні дослідники під цими термінами розуміють і обман, і приниження гідності, інші - тільки залякування і погрози. У підсумку результати за поширеністю таких загроз серед молодих користувачів можуть варіюватися у різних дослідженнях від 4 до 46%. Узагальнюючі висновки в даному випадку робити важко [Годик].

Дослідник Samuel Maquade повідомляє, що 39% жертв агресії та образ в інтернеті серйозно переживали з цього приводу. Нерідко і жертви, і агресори є споживачами психоактивних речовин, відчувають депресивні стани. Жертви мережевого насильства частіше за інших можуть самі вести себе агресивно в онлайн-комунікації, принижувати інших користувачів.

Підлітки частіше зустрічаються з насильством і агресією в реальному житті, ніж в Мережі, але це не зменшує ризиків мережевий агресії і її деструктивного впливу. 42,2% американських підлітків, які повідомили про те, що ставали жертвами образ в онлайні, мали проблеми зі знущаннями в школі. Дорослі, як правило, не знають про факти насильства над їхньою дитиною, який залишається з проблемою один на один. Однак мережева агресія - більш явна, її легше відстежити і проконтролювати.

Щодо кібербулінгу, можна навести один яскравий приклад.

Ліззі Веласкес одного разу просто сиділа в Інтернеті та шукала музику он-лайн але цей вечір змінив її життя. Вона натрапила на відео у YouTube під назвою "Найпотворніша жінка у світі". Вона зовсім не очікувала того, що

жінка у ролику буде нею . Цей кліп довжиною у 8 секунд подивилися на той момент більше чотирьох мільйонів разів.

Вона не зрозуміла, що кліп про неї, поки він не почав грати.

"Я була у шоці", згадує Веласкес " але мені дійсно стало дурно лише тоді, коли я почала читати коментарі»

Веласкес вирішила почати свій власний канал на YouTube, щоб люди знали, хто вона насправді.

Зараз вона має близько 240 000 підписчиків каналу. Також вона виступала на конференції TED в Остіні в 2013 році. Виступ називався «Як ви визначаєте себе ?» Цей ролік має більше семи мільйонів переглядів на YouTube.

Під визначення проблематичного або «небезпечного» контенту підпадають різноманітні матеріали, але більшість дослідників фокусуються на тих, які містять сцени насильства (фільми, музика, зображення) і порнографію. У цьому зв'язку згадуються агресивні висловлювання, коментарі, вирази ненависті, дитяча порнографія, а також контент, який може бути визначений як образливий.

2. ЗАГРОЗИ ЯКОСТІ НОВИННОГО КОНТЕНТУ

Методами боротьби з психологічними угрозами, які ми проаналізували у першому питанні є, перш за все, надання аудиторії широких можливостей селективності і фільтрування інформації. Це можливо, насамперед, через використання веб-ресурсами засобів громадянської журналістики, інтерактивного зворотного зв’язку за допомогою фід-бекових інструментів.

Однак, читацька інтерактивність породжує низку **загроз якості новинного контенту**. Зокрема, досить доречно до таких ризиків, як правового, так і не правового характеру, український дослідник О. Хоменок відносить:

1) односторонність позиції автора, що, не будучи професійним журналістом, може мати власні мотиви розміщення тієї чи іншої інформації, або не мати доступу до альтернативних думок;

2) ворожа мова, образливі висловлювання, троллінг (навмисне розпалювання конфлікту);

3) спам та флуд – марнослів'я, повідомлення в інтернет-форумах і чатах, яке здебільшого займає великі площі і не несе жодної нової чи корисної інформації, офтопіки, реклама.

4) розголошення персональних даних і втручання в особисте життя, ідентифікація жертв злочинів.

5) плагіат – розміщення інформації іншого автора без посилання на джерело

6) неправдиве авторство, розміщення інформації від імені іншої людини;

7) спланована брехня чи несправедлива сенсація

3. ШЛЯХИ ЗНЕЖКОДЖЕННЯ РИЗИКІВ

Шляхи **знешкодження психологічних ризиків:**

1) Селективність і фільтрування інформації

Слід викинути все зайве і непотрібне. Залиште лише те, що безпосередньо стосується вашого життя або роботи. (RSS рідер)

2) Саморегуляція

Люди, що працюють з інтернетом, найбільше страждають від інформаційного перенасичення. Адже саме це і є їх робота – відшуковувати інформацію, перероблювати її у доступний вигляд для читачів. Тому надзвичайно важливим у цьому плані як для тих, хто працює вдома, так і для всіх інших людей є якісний відпочинок. Відпочивати має не тільки тіло, а й душа, а особливо розум. Якісний відпочинок – це коли мозок вивільняє непотрібну інформацію самостійно, залишаючи місце лише для потрібних

знань знань та спогадів. Гарною альтернативою Інтернет сёрфінгу завжди є фізична активність.

3) Розробка та впровадження програм по формуванню безпечної поведінки в Інтернеті для школярів

4) Психологічні консультації, терапія, допомога в соціально-психологічній адаптації

Шляхи знешкодження **загроз новинного контенту**

По-перше, встановлення конкретних превентивних заходів до недобросовісного читацького контенту (введення обов'язкової реєстрації на сайті, вироблення конкретних правил реєстрації);

По-друге, фільтрування інформації (встановлення фільтрів, чутливих до заборонених слів, блокування розміщення гіперпосилань в коментарях до новин; хоч часто це є неефективним, оскільки недобросовісні користувачі, обходять подібні фільтри ставлячи крапки чи пробіли в словах);

По-третє, введення відео коментування за допомогою веб-камер, що дозволяє ідентифікувати автора коментаря, а отже, уникнути проблем, пов'язаних з анонімністю повідомлень;

По-четверте, можливість поскаржитися на непристойний коментар – при цьому після 5 скарг із різних IP- адрес, інформація надходить до адміністратора сайту, який вирішую блокувати його чи ні;

По-п'яте, можливості закриття для коментування та обговорення певних тем, під якими може розпочатися так званий «холівар»;

По-шосте, саморегулювання коментарів – можливість оцінювати не лише новини, а й коментарі до них.

Крім того, ефективними засобами заохочення якісного контенту можуть бути:

1) введення правового регулювання кібер-відносин, наприклад розроблення адміністративних превентивних заходів профілактики порушення правил роботи на інформаційних сайтах;

2) заохочення активних добросовісних громадянських журналістів шляхом надання їм прерогативи у ведені власних блогів на сайті, першочергової можливості коментувати та обговорювати новини;

Джерела:

1. Сіріньок-Долгарьова, Катерина Григорівна. Глобальний новинний дискурс: тенденції функціонування англомовних інтернет-медіа : монографія / К. : ЦВП; Запоріжжя : ЗНУ, 2012.– 182 с.
2. Георгий Почепцов Новые медиа как средство международных информационных интервенций Режим доступу: http://psyfactor.org/psyops/infowar14.htm
3. Годик Юлиана Олеговна Угрозы и риски безопасности детской и подростковой аудитории новых медиа Режим доступу: http://www.mediascope.ru/node/841
4. 'Bullies called me the world's ugliest woman online' Режим доступу: http://www.bbc.com/news/magazine-31872321
5. Хоміцький О.В. ВПЛИВ ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНОСТІ НА ФОРМУВАННЯ ПСИХО-ФІЗІОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ УЧНІВ Режим доступу http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/psy/02march2014/02march2014.pdf#page=21
6. Як керувати інформаційним перенасиченням. Режим доступу: http://blogoreader.org.ua/2008/05/26/managing-information/

Відео: Кібербулінг: Самая страшная женщина в мире - Моя Ужасная История https://www.youtube.com/watch?v=3SVkEPA0zJ8

Інтернет залежність: Кохана ми вбиваємо дітей https://www.youtube.com/watch?v=2h-jtFW2TpA